

فناوری ژنتیک انسانی در آئینه فقه و حقوق

پدیدآورنده (ها) : علایی طباطبایی، زهرا

حوزه سلامت :: نشریه دانش سلامت و دین :: اسفند ۱۴۰۲ - شماره ۶۶

صفحات : از ۱۵ تا ۱۵

آدرس ثابت : <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/2131396>

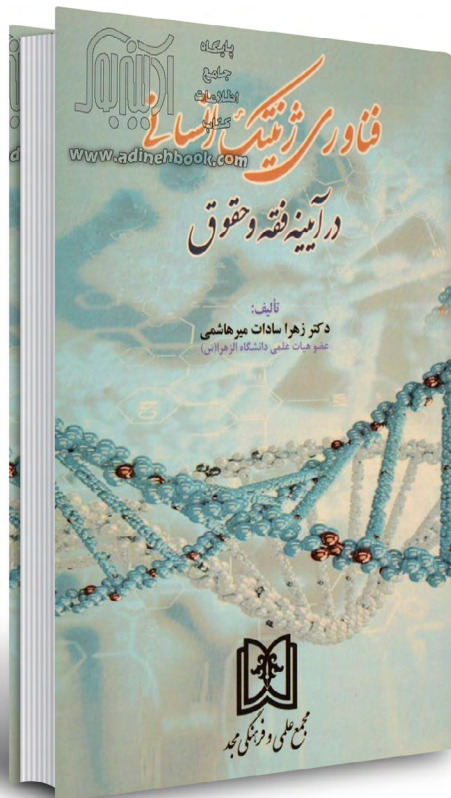
تاریخ دائلود : ۱۴۰۴/۰۵/۱۸

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

- استناد به دفاع ضرورت به عنوان عامل رافع مسئولیت بین المللی دولت در فقه امامیه و حقوق بین الملل با بررسی موردی سپر انسانی (تترس)
- حقوق کودکان مبتلا به بیماری های یتیم (از اقدام تا مدارا در آیین فقه و قانون)
- پیوند اعضا در آیین فقه و حقوق: چالش ها و ضرورت ها
- حریم خصوصی فیزیکی افراد در آیین فقه امامیه و حقوق ایران
- مسئولیت مدنی شرکت های اصلاح ژنتیک در ایجاد نوزادان سفارشی (CRISPR) از منظر فقه امامیه و حقوق ایران
- بررسی تطبیقی حمایت از حیات انسانی قبل از انعقاد نطفه در فقه امامیه و حقوق کیفری ایران
- واکاوی جنبه های اخلاقی دستکاری ژنوم انسانی (شبیه سازی) در فقه و حقوق کیفری ایران
- پاسداشت کرامت انسانی و رعایت حقوق غیر مسلمانان در فقه امامیه و حقوق موضوعه
- رابطه کرامت انسانی و تاثیر آن در شکل گیری حقوق مصرف کننده در فقه امامیه و قوانین و مقررات تعزیرات حکومتی
- جایگاه کرامت انسانی در فقه جزایی و مقارنه آن با حقوق کیفری ایران

فناوری ژنتیک انسانی در آیین فقه و حقوق

کتاب «فناوری ژنتیک انسانی در آیین فقه و حقوق»، تألیف دکتر زهرا سادات میرهاشمی، در سال ۱۳۹۶ از سوی انتشارات مجد، در ۲۵۸ صفحه به چاپ رسیده است.

دستگاه خلقت انسان بسیار پیچیده و شگفت‌انگیز است؛ چنان‌که خالق بی‌همتا در قرآن کریم از پی مراحل رشد آدمی در بطن مادر، عنوان احسن الخالقین را برآورده خویش می‌داند.

در گذشته، شگفتی راز آفرینش، در پرده‌ای از راز پنهان بود. درحالی‌که امروز، با پیشرفت علم ژنتیک، چه رویان‌های چند سلولی که دست‌خوش فرایندهای طراحی و انتخاب ویژگی‌ها و صفات جنین قرار می‌گیرند و دیگر نه همچون هدیه‌ای با ویژگی‌های مخفی و غیرقابل رد، بلکه بر اساس کاتالوگ‌های آزمایشگاه‌های پیشرفته تولید شده و به بازار عرضه می‌شوند و سوداگران بر آن قیمت می‌گذارند. همچنین در گذشته، پیشگویی در خصوص آینده یک انسان خرافه انگاشته می‌شد و علم به آن تنها در حیطه علم لایزال الهی و در اتصال به آن ممکن بود. انسان با ناآگاهی از آنچه در آینده برای او اتفاق خواهد افتاد، با آرامش و توکل به لطف پروردگار روزگار می‌گذراند. درحالی‌که امروز، با ترسیم نقشه ژنتیکی، سلامت فرد و حتی پیش‌بینی قطعی بیماری‌های بدون علاجه‌ای که در آینده به آن‌ها مبتلا خواهد شد، نه‌تنها زندگی روزمره‌اش مختل می‌شود، بلکه این اطلاعات علیه او و منافعش به کار گرفته می‌شود.

دانشمندان رمز انجام چنین پژوهش‌ها و کارهای متنوع ژنتیکی را در کاربرد فناوری دی.ان.ا. نوترکیب یا همان مهندسی ژنتیک و دست‌ورزی ژنتیکی می‌دانند. در حقیقت، علم مهندسی ژنتیک فقط به توضیح واقعیت‌ها نمی‌پردازد، بلکه عملی و کاربردی است.

روشن است که به‌کارگیری این شیوه‌های علمی در عرصه‌های مختلف اخلاقی، اجتماعی، باورهای دینی، فقه و حقوق موجب بروز پرسش‌ها و مخالفت‌هایی شده است که بیانگر نیاز جدی بر تأمل و تحقیق در این باره در همه زمینه‌هاست.

براین اساس، باید توجه داشت که همگام با گسترش حوزه دانش بشری و دستاوردهای نوین در قلمرو علوم تجربی، مسائل پیچیده فقهی و حقوقی نیز خودنمایی کرده، راه‌حل‌های مناسب خویش را می‌طلبند. بنابراین، برای دانشمندان حوزه فقه و حقوق ضروری است تا درباره نظریات و تحقیقات جدیدی که در دنیا مطرح می‌شود مطالعه کرده، نظرات خود را در خصوص جواز و منع و یا اعمال محدودیت‌های قانونی در استفاده از آن‌ها اعلام دارند.

بر همین اساس، این کتاب از سه فصل تشکیل شده است که عبارت‌اند از:

- شناخت موضوع؛
- بررسی فقهی و حقوقی تهیه شناسنامه و بانک اطلاعات ژنتیکی؛
- بررسی فقهی و حقوقی پیشگیری و درمان ژنتیکی بیماری‌ها و ارتقای ژنتیکی ویژگی‌ها و نیروهای انسان. در حقیقت این کتاب، به‌عنوان مقدمه‌ای برای تدوین قانون خاصی ناظر به فناوری ژنتیک و انواع کاربردهای آن تألیف شده است.

زهرا علایی طباطبائی
دانشکده سلامت و دین